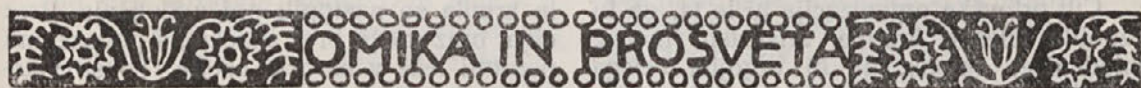

Leto 1923.
Letnik XVI.

MLADOST

Štev. 5.
Maj.

Prevzvišeni gospod

Dr. Anton Bonaventura Jeglič,

knezoškof ljubljanski,

duhovni oče in vodnik slovenskega naroda, največji podpornik in od 30. V. 1920. I. častni član Orlovske Zveze,

obhaja

22. V. 1923

25letnico vladanja
ljubljanske škofije

Osmošolec Anton Jeglič

27. V. 1923

50letnico mašništva

Knezoškof dr. A. B. Jeglič
v 1. letu vladanja ljublj. škofije

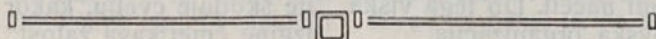

Knezoškof zlatomašnik

Prevzvišenemu svojemu nadpastirju, duhovnemu očetu, vodniku, dobrotniku, učitelju in častnemu članu

kličejo v Marijinem mesecu njegovega jubilejnega leta iz polnega srca tisoči slovenskih Orlov in Orlic, ki streme „v trudu in znoju, polnem radosti“ za njegovimi vzori in cilji:

Bog živil

Naši cilji.

Zelo redki so med današnjim svetom tisti možje, tisti mladeniči, ki se ne boje reči: ne, akoravno cel svet trdi: da! Resnica je, da svet bolj ljubi trst, katerega veter maje, kakor pa značajnega človeka.

Toda, po kateri lastnosti cenimo človeka? Mar li po bogastvu? — Ne, ker zlati prašek se razprši ob prvem vetru. Morda po znanosti in učenosti? — Ne, ker vsa znanost je le senca, je le odsvit božje vednosti. Morda pa cenimo človeka po lepoti? Ne, ker je preveč grobov, iz katerih vsak dan puhti trohnoba. Človeka cenimo po značaju!

Cilj orlovske organizacije ni le ta, da bi vzgojila telesno krepke, mišičasto močne mladeniče, ampak, da bi vzgojila celega človeka, da bi iz mladeničev zrasi možje-značaji. Zato mora biti ta organizacija šola značajev. Zato si mora vsak član orlovske organizacije prizadevati, da si prisvoji značaj, če tega ne doseže, ne bo ničesar dosegel v življenju.

Značajnega imenujemo človeka, ki jasno spoznava prava načela in ta načela dosledno tudi izvršuje v dejanju.

Ključ do kristalno-čistega značaja moramo najprej iskati v močni volji in v šoli premagovanja samega sebe. Kaj je človek brez volje? To je stroj brez pare, to je igrača v rokah usode, to je ladja brez krmila in jader. Vsak človek ga pregovori, vsako pisanje ga premoti, vsaka priložnost ga premaga; to pa kljub temu, da je pravzaprav najmočnejše bitje na zemlji človek. A najmočnejše v človeku je prosta volja. S pomočjo raznih vzvodov premaknemo najtežje skale, toda človeka s trdno voljo ne premaknemo od njegovih načel in sklepov. S pomočjo topov, bomb in granat zapodimo armade v beg, toda človeka prisiliti k sklepu, ki se protivi njegovi volji, zato so vse armade sveta prešibke. Ukovati moža v verige, to se še ne pravi, zlomiti njegovo voljo. Človek, ki ima tako močno voljo, da vedno sledi temu, dela to, kar spozna za edino pravo, tak človek je značajen.

Da si prilastimo značaj moramo pridno obiskovati šolo premagovanja samega sebe. Le toliko boš napredoval, kolikor boš sebi silo storil. Kdor pa ne napreduje, tisti nazaduje. Popolnost človekova tiči v tem, da se zna odreči temu, kar ga miče, k čemur ga sili in vabi srce, ako spozna, da se to ne sklada z njegovimi načeli. Do tega viška te želi dvigniti orlovska organizacija.

Nešteto je prilik, da se vadiš premagovati samega sebe. Bližajo se zimski večeri. Morda boš čez dan delal v delavnici, ali v gozdu, morda zunaj na mrazu. Kako prijetno je, če se zvečer pritisneš tople peči. Tedaj se spomniš: nocoj je fantovski večer, nocoj je skušnja za igro, zato v telovadnico, v dom! Ako si mož, boš premagal sebe in se napotil tja, kamor te kliče orlovska dolžnost. Tako se učiš premagovanja, tako si krepiš voljo teden za tednom in tvoj značaj se utrdi.

Koliko mladine zanaša čolniček življenja semtertja v današnjih dneh. Brez kompasa in krmila so nastopili pot v življenje. Brez cilja, brez moči, brez značaja, s povezanimi perotmi leže v naročju usode. To so vetrnice, s katerimi se igra sapica. Ne zna reči: da, ker ne upa izgovoriti: ne. To niso fantjekorenjaki, to niso orli kraljevi, ki dvigajo krila proti božjemu solncu.

Značajnega človeka spremljajo najlepše kreposti: odkritosrčnost, dobrohotnost, veselje itd. Kako redka je odkritosrčnost med ljudmi! In vendar tirja od nas resnicoljubnost, da smo odkriti v besedah in mislih vselej, povsod, nasproti vsakomur. Zlata knjiga, naš katekizem, uči resnico ljubiti, laž sovražiti. Cvet, ki se blesti na orlovskem čelu, je in mora ostati odkritosrčnost.

Drugi žarek, ki odseva od kristalnega značaja, je dobrohotnost. Človeško srce si osvojimo z dobroto. Kot jagnjeta je poslal Zveličar svoje apostole med svet in ti so ravno s to krotko dobrohotnostjo osvojili srca za Kristusa. Dobrota je kakor olje, ki ukroti viharne valove v človeškem srcu. Slon, pravijo, postane krotak, kakor hitro zagleda jagnje. Zato, bratje in sestre, bodimo dobrohotni v mislih, dobrohotni v srcih, dobrohotni v besedah in dejanju. Lepa beseda lepo mesto najde, tako pri bratu, kakor pri sovražniku. Z dobroto bomo premagali nasprotnika. Ne na bojnem polju, ampak v človeškem srcu, tamkaj se bo izvajala naša zmaga.

Tretji žarek, ki sveti iz kristalnega značaja, je veselje. Več pravega veselja, več lepega petja in nedolžnega vriska med naše vrste! Mladina rabi veselja tako, kakor vsakdanjega kruha, tako, kakor cvetica vsakdanjega solnca, tako, kakor čebelica cvetnega prahu. (Keppler: Mehr Freude.) Prav ima Jean Paul, ko pravi: bratje odstranite solze z otroških oči, kajti nič bolj ne škoduje cvetju, kakor dolgo deževje. Naj izgine čmerikava žalost, naj izgine jesenska

sentimentalnost iz naših gredic. Lepa pesem naj prežene grde kvante z lepih dolenjskih in štajerskih vinskih goric.

Prijatelji, kako pogosto srečujemo ljudi s sklonjeno glavo, njih oči so obrnjene v

zemljo, njih misli in želje iščejo v zemlji svoje sreče, svojih zakladov.

Oko bistrega Orla naj bo odprto božjemu Solncu. Saj edino od tamkaj prihaja Luč, Resnica in Življenje!

○○○○○○

Slovenec Čehu.

(Napisal dr. Krek kot bogoslovec l. 1886. v spominsko knjigo tovarišu Čehu Fr. Lakmayerju.)

1.

Kje dom je tvoj?

Od Krkonošev, šumavskih vrhov
do Alp sneženih skal, do Adrije bregov,
od tam, kjer Laba v morje se vali,
do step kozaških, koder Don buči,
do tja, kjer Tatra ti v nebo strmi:
Slovanov dom — to dom je tvoj.

2.

Kje jezik tvoj?

Kjer čuje ti utešeno srce
Slovanov glase mile in sladke;
kjer jezik milo ti zveni v uho
kot harfe glas, kot citer zvok milo,
sobražniku kot votel grom strašno:
Slovanov jezik — jezik tvoj.

3.

Kje up je tvoj?

Kjer brat ti nudi roko in srce,
kjer čuješ bratovsko sladko ime,
kjer bratovska ljubezen ti sladi
na zemlji svetle in temotne dni,
s teboj se smeje in s teboj solzi:
na brata srcu — up je tvoj.

4.

Krog se oglej!

Triglava trojni vrh kipi v nebo
in Sava bistra moči to zemljo.
Očetov vera src je naših kras,
slovenske govornice mil nam glas.
Tu bratov četa gleda ti v obraz:
krog se oglej in mi povej,

5.

in mi povej:

si li zapustil dom slovanski? — Ne!
Slovanski hrib in log pozdravlja te.
Ostavljal si li jezik svoj? — Nikdar!
Naš jezik mili ni slovanski mar?
In srca bratje dajemo ti v dar.
Oglej se — in srce ogrej!

(Dom in svet l. 1891.)

○○○○○○

Tekma.

Bilo je v preteklih stoletjih. Na Francoskem je divjal boj proti Cerkvi in državi. Ta boj je privedel do velikih prevratov. Iz kraljestva je postala Francija najpreje republika, pozneje cesarstvo; sploh se je državna oblika venomer izpreminjala. Posebno strupen je bil boj proti Cerkvi. Oče tega boja, Voltaire (Voltér) je vzpodbujal svoje učence z besedami: „Iztrebite nesramnico!“ (tako je imenoval sv. katoliško Cerkev).

Toda kljub vsem poskusom niso mogli uničiti vere. Poskušali so na vse načine, da bi dosegli svoj namen, a zaman. Za vlade cesarja Napoleona I. so si izmislili novo sredstvo. Vedoč, da ljudstvo ne more biti brez vere, so iz katoliških nauk izločili

vse nauke o grehu in o samopremagovanju. Ljudstvo naj živi po svojih nagonih, strasti ni treba premagovati, le veruje naj v Boga in v Kristusa. Ta vera je bila gotovo veliko lažja kot vera Kristusova, ki zahteva samozatajevanje in boj. Mislili so, da so iznašli izvrsten nadomestek katoliški veri. Toda ljudstvo se te vere ni oklenilo, ampak je dalje živelo po zapovedih Kristusovih. Ko so tisti, ki so izumili to vero, videli, da ljudstvo ne mara zanjo, je eden izmed njih šel k cesarju in mu potožil: „Veličanstvo, pogledaj, stvorili smo verstvo, ki je veliko lažje kot verstvo Kristusovo, uči pa iste nauke. Mislili smo, da bodo ljudje v trumah drveli za nami in se nove vere oklenili, pa

je ne marajo in žive še dalje po zapovedih rimske Cerkve.“ Tedaj se mu je cesar nasmešnil in rekel; „Prijatelj, ne čudi se! Ako hočeš tekmovati s Kristusom, daj se na Veliki petek križati in na Veliko nedeljo zjutraj vstani od mrtvih in mase bodo šle za teboj.“ — Osramočen je brezverec po-

vesil glavo in odšel. Videl je, da tekme s Kristusom ne more sprejeti, kot je ne more sprejeti nihče. Zato se zastoj trudi, oni, ki mislijo, da bodo spravili sveta ustanovo, ki jo je postavil Bog in ji dal zagotovilo, da je niti peklenska vrata ne bodo premagala, ampak bo ostala do konca sveta.

○○○○○○○○

„Vi slepci . . .“ Slikar Jan Verkade, Nizozemec, je zapisal v svojih spominih na potovanje po Italiji: „Preganjalcem Cerkve in samostanov v Italiji bi rad zaklical: Vi slepci, kdaj boste spoznali, da so vaši najpomembnejši možje duhovniki? Da imate res vzrok, biti ponosni na svetnike, kakor na blaženega Cottolengo († 1842), na čast. Don Bosco († 1888), na papeže, kakor na Pija IX., Leona XIII., Pija X., Benedikta XV., na kardinale, kot na Rampolla, Ferrarija, Gasparrija? Kdaj bote nam tujcem verjeli, da so številni samostani vaše lepe dežele mične oaze, ki se zde potovalcem najbolj osvežujoče, kar se more pri vas najti. Nehajte torej že vendar enkrat sami sebe pobijati!“

○○○○○○○○

„Etiketa“.

Navadno mislimo, da je to francoska beseda, kar je na prvi pogled tudi prav verjetno, v resnici pa je nizozemskega izvora in pomeni ono tablico, ki jo vrtnarji vtaknejo k cvetlici, da vsak obiskovalec botaničnega vrta spozna takoj njeno ime in priimek. Saj je znano, da ima vsaka rastlina svoje družinsko in zraven še svoje lastno ime, in sicer v latinskem jeziku, skoro kakor vsak človek v matičnih knjigah pri župnijskem uradu. Potemtakem pomeni etiketa nekako vizitko rastline; čim lepša in zlahotnejša cvetlica, toliko lepša je navadno tudi njena etiketa.

Pozneje so začeli trgovci nadevati take etikete tudi drugim finim predmetom, zlasti vinskim buteljkam. Če greš mimo kake bogate trgovine boš videl takih napisov dovolj: ta steklenica se ti predstavlja kot „šampanjec“, „tokajec“ itd. Kdor hoče pokazati, da ima plemenita vina, ne trdi samo, da so dobra, marveč išče način, kako bi pokazal tudi na zunaj z lepo etiketo, da je njegova kapljica zlahotna.

Etiketa mora biti ob enem dokaz finega ukusa, drugače ne samo da ne privabi kupca, marveč ga naravnost odbija. Radi tega so se trgovci zelo trudili, da bi naredili svojim predmetom umetno-ukusne etikete, ker so take etikete dobra reklama.

Končno pa se umeva pod besedo etiketa tudi fino, ali če smemo rabiti ta izraz, ukusno obnašanje, kakršno je vladalo svoj čas zlasti na dvorih in v visokih krogih.

Da je uljudno obnašanje, kakor ga zahteva boljša omika, za človeka silno važno,

o tem ni dvoma. Bodi še tako talentiran, predstavi se z najboljšimi sprlčevali, ako ne pokažeš takoj pri svojem prvem nastopu, da se znaš lepo obnašati, si že napravil slab utis, in ne vem če boš dobil mesto, radi katerega si se predstavil. Zato so stariši v boljših krogih vedno skrbeli, da bi se njih otroci že od malih nog privadili vzornemu vedenju, ki dela človeka v družbi vedno prikljupivega. Za marsikakega otroka iz take družine je bilo to edina dota, ki so mu jo dali stariši na pot v življenje.

Fino obnašanje je zakrilo večkrat pomankljivost v znanju ali pa kake druge prirojene nedostatke. Saj imamo tudi v vsakdanjem življenju rajši krožnik bolj navadne jedi, če je le na čistem porcelanastem krožniku, nego boljšo jed, če jo moramo zajemati iz umazanega lončenega piskra. Prav tako v družabnem občevanju: svet polaga veliko važnost na „forme“ (zunanje oblike) in kdor hoče v svetu kaj veljati, mora znati vse te oblike ali „etiketo“, drugače pada iz ene zamere v drugo.

Kako pa naj motrimo te oblike z moralnega stališča? Morala (nравoslovje) gleda v prvi vrsti na notranjo plemenitost človeka; sama zunanost je moralno brez vrednosti. Toda, ker zunanja dejanja izhajajo iz človekove notranjosti, so nekaj odsvit vsega tega, kar človek v svojem srcu misli ali čuti. Radi tega mora človek v prvi vrsti skrbeti za vzgojo srca in potem bo tudi njegovo zunanje obnašanje dopadljivo, in kar je zelo važno, neprisiljeno. Kajti ne da se tajiti, da mnogi, ki menijo, da se obnašajo po

etiketi, igrajo prav za prav neko komedijo, in sicer precej nerodno. Naj bodo nakatere kretnje še tako dobro naučene, natančen opazovalec vidi takoj, da to obnašanje ni znamenje dobre vzgoje, marveč dobre dresure, ki jo lahko dosežemo tudi pri opicah.

Iz tega sledi, da moramo sicer zelo skrbeti za fino zunanje vedenje, ne smemo pa zaiti v goli „formalizem“, ki gleda samo na zunanje oblike, a zanemarja pri tem vzgojo srca, ki je za vsakega človeka bist-

vene važnosti. Kakor ne moremo prav nič ceniti lepih buteljk s krasnimi etiketami, ki jih vidimo večkrat v izložbah (saj noben trgovec ne bo postavil pristnega šampanjca v izložbo, da se tam na solncu pokvari), ker vemo, da je njih vsebina voda ali zrak, tako ne moremo visoko ceniti človeka, čigar zunanost nosi sicer vse znake boljše vzgoje in ki se drži „etikete“, ako opazimo, da je njegovo srce prazno. Le fino obnašanje, ki je izraz plemenitega srca, je prava etiketa.

○○○○○○○○

Vseh učenosti najgrenkejša učenost je abecednik (t. j. začetek v učenju).

(I. C. Moje življenje, str. 15).

○○○○○○○○

Fr. Stelè:

Ob Porentovi glavi za Mladost l. 1923.*

Gašper Porenta, profesor risanja na škofijski gimnaziji v Št. Vidu, ki že več let sodeluje pri opremi Mladosti, je napravil za letnik 1923 glavo, ki nam daje povod,

Prvo, kar Vas osupne, je popolno preziranje običajnih naravnih organskih zvez mej predmeti, ki jih umetnik porablja v sliki in posameznimi deli telesa orlovega

da izpregovorimo nekoliko besed o umetnostnem naziranju, ki ga je vodilo.

Kaj označuje to glavo?

med seboj. Posebej so podani: krempelj, rep, oko uprto v križ in glava orla. Mesto v organski zvezi kot orlovo telo, so podani

*) Č. g. profesor G. Porenta je s svojo umetnostjo podpiral skoro od početka našo organizacijo in ji poklanjal risbe za Mladost (glej naslovne slike l. 1914.—1918., 7. 8. str. l. 1920. in 1922.), znane orlovske diplome in razglednice. Za l. 1923. naprošene risbe uredniški svet ni upal postaviti na čelo letnika, ker se je bal, da bi bralcem ne ugajala. — Prosim, oglasite se in sporočite mi svoje mnenje. Če vam je všeč, bi jo porabili za l. 1924.

Urednik.

ti njegovi deli samo kot idejni znaki svobodno, kjer, kolikor in kakor se je zdelo umetniku potrebno. Vsebina risbe je namreč zmagovita orlovska ideja. Umetnik sam je napisal o sliki tole:

„Polet orlovske misli od Aljaževega stolpa preko sibirskih planjav: zasidrana v skalnato trdno domovinsko ljubezen (krempelj, zasajen v triglavsko skalo), s pogledom na križ... za njo pa vzhaja iznad Triglava zvezda krščanske prosvete, pred katero beži netopir nejasne prihodnosti.“

Ena stran te risbe je torej z risarskimi sredstvi izraziti določeno misel, idejo. Ta misel je merodajna za razvrstitev in medsebojno razmerje posameznih elementov risbe. Vendar pa ni edino ona merodajna za njihovo razvrstitev, ampak poleg nje posebno dekorativni moment, kajti risba je določena za okras knjige. Brez ozira na to namreč, kaj pomeni ta risba, nas zanimala samo njen zunanji značaj, sistem belih in črnih lis in njihova razvrstitev. Ta je ornamentalna, ta je tudi edina, po kateri je ta risba brez ozira na vsebinsko vez organizem, ki je v svojem učinku premišljen in ravno uvršen. Središče tvori oko, v katerega poglednem območju (obzorju) kraljuje križ. Kot klicaj deli ta element sliko na dva dela. Orlovstvo, črpajoče svojo moč iz ljubezni do slovenske domovine, ki jo simbolizira obmejni stražar Triglav, je borec za ideale verske kulture, katere zvezda vzhaja nad Aljaževim stolpom, napolnjuje temo z lučjo ter preganja netopirja nejasnosti. Glavo samozavestno naravnano proti vzhodu, kjer se razprostira nedogledna ravan, se je obrnil orel s svojo pesmijo na zmagoslavni polet. Ravnesje belih in črnih elementov na levi in desni od osrednjega elementa, križa, je merodajno za dekorativni sistem te vrste. Zvezda — netopir, orlov rep s svojo stilizacijo — stilizirana luč, ki se širi proti desni — sta glavna elementa, drugo je pomožno. Formalno določa torej obliko naše risbe simetrija, ravnesje obeh polovic, čeprav ne simetrija v dobesednem smislu ponavljanja istih elementov v isti razdalji od osi, ampak ravnesje belih in črnih mas na eni in drugi strani, rekli bi red v navideznem neredu. Tej formalni simetriji odgovarja vsebinska simetrija. Osni element je orlovski vzor — križ; na eni strani njegovi slovenstvo kot izhodišče orlovske misli, na drugi slovanstvo kot njegova bodočnost. Borba svetlobe (luči) s temo označa delo zunanje, tehnično, a tudi idejno.

Umetnik je torej ustvaril v na prvi pogled brezmiselni zmesi v naravi organsko zvezanih elementov nov organizem, ki je skrajno discipliniran in organsko utemeljen v svoji idejni in tudi formalni enotnosti, pri čemer vlada mej organizacijo idejnega in formalnega sistema popolna paralelnost, vsebina in oblika se skladata.

Delo odlikuje dekorativna interesantnost in idejno bogastvo.

Nastane pa vprašanje, če je ta način sploh dopusten. Glavni očitke proti njemu bo pač ta, da je neobhodno treba spoštovati tudi v umetnosti naravnost organskih sistemov, ki nam jih nudi svet, drugič, da mora biti umetnina razumljiva sama po sebi brez komentarja.

Da narava in naravne zveze mej posameznimi elementi umetnin ne morejo biti merodajne za presojanje umetnin, je jasno za vsakega, ki se je pečal z zgodovino umetnosti. Umetnost sicer ustvarja organizme temelječe na nekih osnovnih zakonih logike vsega, kar doživljamo in moremo doživeti, so pa ti organizmi vselej novi organizmi, obstoječi po svojih posebnih njim prilagojenih zakonih in ni treba, da odgovarjajo vsakdanje naravnim. Estetika (nauk o lepoti, umetniški okus), na kateri sloni umetniško vstvarjanje od renesanse do današnjih dni, res zahteva iluzija (prevara, videz) naravnosti, toda to ni estetika vsega človeštva in vseh dob in ravno naša generacija preživlja čas najostrejših krize te estetike in počasnega uveljavljanja novih načel.

Z estetiko iluzije naravnosti pojmovane kot organske, prostorne, časovne in akcijske enote momenta je ozko zvezana zahteva po razumljivosti umetnine iz same sebe. Vendar je ta zadeva že vnaprej bolj knjižna zahteva, kajti vsakdanje življenje kaže, da je največ in ravno največjih umetnin brez komentarja (razlage) nerazumljivih. Samo posebi še ni nič protiumetniškega, če je umetnina taka, da jo je treba razlagati. Vse idejno zasnovane umetnine potrebujejo komentarja in pogosto prav izdatnega. Glavno je, da je umetnina taka, da te, ko je enkrat razložena, zajme in obogati tvojo duševnost.

Kar se tiče Porentove risbe smo ugotovili pri analizi (razčlenitvi), da je vsebinsko formalno zgrajena po strogem prastarem zakonu, kateri je celo eden tistih, ki jih naše estetike navajajo mej osnovnimi estetskimi predpogoji. Že po tej estetiki bi bila zmožna estetsko učinkovati. Zakon, na katerem je zgrajena, je zakon idejne in formalne simetrije in miselne logike. Manjka telesno-organske logike; ta pa se je zdela umetniku očitno nepotrebna, da, upam si

celo trditi, da za dosego njegovega namena naravnost ovira.

Iz formalne strani naše risbe sledi, da je formalno interesantna in da našo zahtevo po dekorativni strani zadovolji.

Zadovolji nas pa tudi vsebinsko, če se potrudimo pogledati jo podrobneje na podlagi komentarja, ki nam ga umetnik sam podaja. Za Orla, ki bi jo imel vsak mesec kot glavo svojega glasila pred očmi, bi zadobila po mojem iskrenem prepričanju podoben pomen kot recimo najgloblje zasnovana himna orlovske ideje „Pesem Makabejskih bratov“, kajti tu bi imel v nazorni obliki pred seboj zmagošlavni polet orlovske misli. Videli smo, da je risba miselno globoko čeprav ne posebno komplicirano zasnovana; ta misel bi budila in navduševala in ker je podana precej abstraktno tudi v sred-

stvih, ki jo simbolizirajo, bi osredotočala mišljenje na idejo, ne pa na njene iz realnega sveta povzete simbole.

S to svojo glavo se je Gašper Porenta postavil prav v prednje vrste borcev za novo estetiko. Pri nas sta bila brata Kralja prva, ki sta poskusila na sličem način ustvarjati svoja dela. Porenta je šel skoro dalje, ker dela brez barve in je vzel za podlago čisto abstraktivno miselnost. Drugod so futuristi tudi že zdavnaj poskušali te in podobne možnosti. Kar se osebnega stališča do te umetnosti tiče, rečem samo to: za močno čutno razpoložene narave ta umetnost ni, te je ne bodo nikdar razumele; za miselno globoke in idejno se boreče narave pa nedvoumno je n je zmožna zanje nezaslišnih senzacij.

○○○○○○○○

Največja milost, ki jo je Gospod izkazal človeštvu po Tridentinskem cerkvenem zboru (l. 1545—1563) je odlok Pija X. o pogostem sv. obhajilu. (Kardinal Vives y Tuto).

○○○○○○○○

Dr. Ivan Pregelj.

Virago victrix.

Povest iz naših dni.

5. „Pavle, pa Orel! Hvala Bogu!“

Orlovski odsek v Podgorju je obstojal že drugo leto, ne da se je Zalaznikov Pavle kaj menil zanj. Kar je slišal opazk o novem društvu pri Jeraju, niso bile take, da bi ga bile vzpodbujale zajemati se za čudno telovadno društvo. Sam je bil prepričan, da so Orli nekaki spočiti bajtarski sinovi. Dela nimajo in leni so, zato se pretegujeje še pozno zvečer in še v nedeljo po maši. Kmetijski sin, ki težko dela ves teden in ves dan, zvečer rad leže in sede. Tudi, ko je izvedel, da so pri Orlih sinovi najboljših hiš v fari, fantje na najboljšem glasu, je ostal še vedno ravnodušen. Zaradi Lokarjevega Štefana pa je vendar sklenil, da ga bo ob priliki povprašal, kaj sploh hoče Orel. Lokarjev Štefan je bil eden med redkimi Pavlovimi vrstniki, katerega Pavle ni le cenil, temveč tudi spoštoval zaradi čudne zrelosti in izobrazbe, ki ga je odlikovala. Bilo je tudi v življenju Pavlovem in Štefanovem nekaj, kar ju je družilo. Oba sta bila sinova odličnih, bogatih hiš. Štefanov oče je bil petindvajset let župan v fari. Štefan se je šolal. Nenadna očetova smrt je prisilila sina, da se je moral vrniti domov gospodarit materi in dvema sestrama. Tako je bil polnoletnemu

Pavlu enako vreden vrstnik, še samostojnejši gospodar kakor Pavle, neodvisen in še izobražen, tako da Pavlu niti prijetno ni bilo v Štefanovi družbi in se je čutil zapostavljenega. Mnogokrat je mladostno zavidal Štefanu, čigar neprisiljena ljubeznivost je pa vedno zopet izbrisala začenjajoči se razdor in znova privezala manjzrelega mladeniča. Pa tudi Štefan sam si je mnogokrat želel Pavla. Prijala mu je zdrava, naravna, kmetiška duša v lepem in močnem telesu. Ljubil je jedro Pavlovo besedo, tembolj, ker je utegnila biti čudno gibka, šegava in zasmehljiva, dočim Štefan ni bil ne zgovoren ne družaben.

Zaspanega pustnega nedeljskega dne je bil krenil Pavle k Jeraju na čašo vina. Našel ni skoraj nobene družbe. Domača hči, so mu povedali, se je bila odpeljala v družbi na neko mestno veselico. Pavlovo nečimurnost je zbolelo.

„Niti omenila mi ni, da bi šel z njo,“ je občutil bridko. Prisiljeno pazljivo je poslušal staro Jerajevo mater, ki je prikrito a vendar dovolj jasno, da je mogel umeti, grajala domačo hčer, da je preživa, preobjedena, da jo je mesto skvarilo. Zgovoren in vsiljiv domači pijanček, ki je do tedaj molčal, se je predramil v besedo, prisedel

k Pavlu in ga še bolj razhudil. Molče je potegnil mošnjiček in plačal. Večerilo se je, ko je stopil na cesto, a bilo mu je vendar še prezgodaj, da bi šel domov. Nevede, kam bi sedel, je šel počasi po cesti. Tedaj ga je poklical Štefan.

„Kako pa?“

„Dolgčas.“

„Pa ne bo tako hudo. V pustu? Ali si bil pri Jeraju?“

„Bil.“

„Ali nimajo harmonike?“

„Ne.“

„Čudno,“ je menil Štefan. V Pavlu je hotela vzrasti bridka beseda. Mislil je:

„Kaj so mu storili, da jih ima na piki?“

Ni se mogel premagati in je rekel:

„Pa če bi tudi imeli harmoniko, malo poštene pustne zabave še ni greh.“

Štefan se je malo nasmehnil in dejal:

„Midva sva pretrda, da bi plesala. Tudi premoška, Pavle, če ne zameriš.“

Pavle se je upokojil in dejal:

„To je res. Za ples mi ni. A družbe poželim včasih. Strašno smo mrtvi pri nas. Vsak zase.“

„Kakor vzameš,“ je odvrnil Štefan.

„No, ali ni res? Povej mi če ti veš take, da bi ž njimi ubil dve uri, ko se pod živim Bogom ne veš kam dejati.“

„Pojdi z menoj, pokažem ti jih,“ je rekel resno Štefan,

„Tvoje Orle?“

„Zakaj neki ne Orlov? Saj ti niso tuji. Jeranov Peter, Podjamski Janez, Peršetov France, Hafnerjev Jernej, Pogačnikov Lovro, gospod kaplan...“

„Kaj imate telovadbo?“

„Fantovski večer.“

„Kaj je to?“

„Pridi, boš videl.“

„Iz dolgega časa.“

„Pa iz dolgega časa.“

Fanta sta šla molče. Pred vrati društvenih prostorov je obstal Pavle in rekel:

„Pijete ne.“

„Ne pijemo,“ je odgovoril Štefan, „pa saj za pijačo ti menda ni.“

„Ne, ni mi!“

„Torej. Vstopiva. Ne boj se. Nič nevarni nismo. Predavanje boš poslušal. Danes bo govoril gospod kaplan. Če ti kaj prav ne bo, lahko se z gospodom še posebej pogovorita. Boš saj videl, kdo smo in kaki.“

Vstopila sta. Drugi so bili že zbrani in so obsuli Štefana. Neprisiljeno veselo so se začudili, ko so videli Pavla. Zaupljivo so ga nagovorili. Podjamski Janez mu je dobrohotno potrkal po ramenu:

„Boš videl, kaj smo mi!“

Vsa tesnost je ugasnila v Pavlu. Raz oči mu je padlo kakor obveza. Nekak tih, neznan glas mu je govoril v duši:

„Glej, tvoji pravi prijatelji. Ne bo ti žal njih družbe.“

Ko je opazil Jeranovega Petra, se je spomnil njegove sestre in srce se mu je še živeje ogrelo.

Tedaj je vstopil kaplan. Prav tako pri srčno je pozdravil Pavla.

„Pa saj nisem vaš,“ je dejal Pavle v zadregi.

„Pa še boš, pa še boš,“ se je veselo zasmejal duhovnik. „Na take tiče še posebno gledamo, da jih ujamemo. Ne-li bratje?“

Veselo so prikimavali drugi.

Kaplan pa je rekel tedaj:

„Tako! Sedaj pa na dnevni red. Ali smo vsi? Smo. Bog živi!“

„Bog živi!“

„In sedaj,“ je nadaljeval kaplan, „Vam moram prvo povedati nekaj veselega. Danes teden bomo imeli odličnega gosta. Da ga po vrednosti spoznate, Vam bom danes povedal nekaj potez iz njegovega življenja in delovanja.“

Prestal je za trenotek, nato pa je rekel:

„Nekaj malo ga morda že poznate. Spisal je „Turški križ“.

„Janez Evangelist Krek!“ je zarajal Štefan.

„Janez Evangelist Krek“, je ponovil vprašujoče Pavle.

* * *

Gospod kaplan je govoril, da so mu blede lica zagorela. Iz njegovih besed je vstajala strašno sladka postava velikega moža z najpreprostejšo, najbolj domačo besedo in kretnjo. Bil je velik mož neskončno učen, priden ko mravlja. A pri tem najveselejši družabnik, pravi fant od fare. O dekletu je povedal, da bi tako jemal, če bi duhovnik ne bil, ki bi gnoj kidala pa se po francosko ž njim menila o nemškem socializmu. Silno ljubi domače ljudi, bohinsko čedro in pipo z rožami. Tudi kvarta, on sme, ker je tolik, pa vriska kakor rojeni planšarji. Malo pomisli, pa ima pesem; kadar ribniške stresa, vse poka od smeha. Na Dunaju v parlamentu pa govori z Nemcem po nemško, z Lahom po laško, s Čehom po češko, s Poljakom po poljsko. Ruske in ogrske pesmi prepeva z našimi študenti na vseučilišču. Pil je ž njimi. Plačal jim je sodček piva. Slovenskemu ljudstvu je organiziral narodno premoženje, napravil posojilnice in otel siromake iz rok oderuhov. Sam zase pa ne skrbi. Sestra Cilka mu mora po noči zamenjati staro obnošeno suknjo, sicer bi si ne kupil nove. Vse razda. Za čast mu ni. Zadnjič ga je

sredi ceste hotel ujeti na sliko fotograf. Opazil je še pravočasno in mu obrnil hrbet. Odlikovanja odklanja, kjer ga hočejo kaj več slaviti, izgine brez sledu. Njegovo veselo geslo je: „Pustimo Dunaj cesarskim, Ljubljano Ljubljancem, Prtovč ostane pa moj . . .!“

„Ali si se dolgočasil?“ je vprašal, ko so se razhajali, Štefan Pavla.

„Ne“, je rekel Pavle.

„Pa pridi še danes teden.“
„Kreka gledat? Veš da. To bi bil človek za družbo.“

„Vsi smo zaljubljeni vanj.“ — — —

Pavle je prišel Kreka gledat. Ko se je veliki Evangelist poslovil, se je Pavle odločil in prijavil Orlom svoj pristop. Jeranov Peter je prinesel vest svoji sestri Ani. Bila je bolna. A planila je živo:

„Pavle, pa Orel! Hvala Bogu!“ — — —

•••••

Na vseh svojih ekspedicijah sem bil moralčno in duševno bolj trden kakor moji tovariši, ki niso molili. (Henry Stanley, raziskovalec Afrike).

•••••

Pa smo se razgovarjali.

(Nadaljuje Svečanov Lojze.)

„Da, fantje,“ pri tem se je Joža razvnel in postal navdušen, „svoboda, veselje, korajža, petje, to je naša fantovska last, zato ne dopuščamo, da bi nam jih kdo jemal in zagrenjal, tudi oštarija ne, pa tudi prostaska deklina ne. Zdaj pa pogledajte ta prizor pred Šprajcarjevo oštarijo! Ali je to svoboda, ali veselje, ali korajža, ali petje?“

Počakal je in gledal če mu bomo pritrdili.

„Razvnel si se, Joža,“ sem mu jaz pritrdil.

„Kaj razvnel, ampak res je tako,“ me je napačno razumel. „Orel mora v tem oziru utreti novo pot in mora varovati fantu svobodo, korajžo, veselje in petje, kar mu vse hoče nasilno vzeti tisti hudič, ki iz oštarijskega litra gleda, ki iz harmonike škriplje, ki iz oči prostaskih deklet vžiga, ki iz umazanih ust kvanta, ki . . .“

„ . . . celo noč po cestah rjove,“ mu je pomagal Kranjčev France ves v smehu in solzah nad krepkimi izrazi, ki so se kar usipali Jožetu iz ust.

„Orel utira v fantovskem življenju nova pota, ustvarja novo, boljše fantovsko družino, ki zna preživljati fantovska leta v resnični svobodi, korajži, veselju in petju. Če bi Orel ničesar drugega ne dal fantu, da ga odrta od te ogabne družine, od tega hudirja . . .“

„ki gleda iz oštarijskega litra,“ sem mu jaz malo pomagal,

„in mu da boljše družino, je storil veliko delo. Kaj pa Orel pridobi na svojem značaju in srčni oliko z neizprosno orlovsko disciplino, kaj pridobi na svoji izobrazbi recimo s Poslovnikom in obširnimi orlovskim poslovanjem in na fantovskih večerih,

kako se s tem usposobi za svoje poznejše delo v domačem gospodarstvu in javnem delu v organizacijah in občini, tega nihče presoditi ne more.“

Pravzaprav smo že davno sedeli na parobku gozda, pred nami zopet zlati prtovi z uvezenimi rožami in zelenimi robovi, murni so peli, listje je šepetalo — Joža je zopet naslonil svojo glavo na deblo in se zagledal v daljo.

„Polje in meje, gozdi in steze, murčki in klasje, mah in topole — naša pesem,“ je zopet rekel. „Pa brez hreščeče harmonike in brez krvavih oči in brez zmršenih las in brez prostaskih deklin,“ je dostavil.

In zopet se nam je razvil pogovor. Vsi smo govorili, zdi se mi, da smo zopet ponavljali isto z drugimi besedami, z drugimi zgledi.

Solnce je že davno zašlo, gorski vrhovi so še goreli v rdeče-vijoličastem ognju, v Zaletelovi mlaki pa so žabe začele uglasiti svoje glasove za večerni koncert.

„Pa če Orli niso to, kar smo danes rekli, ljubi Joža?“ sem jaz glasno pomislil, ko smo šli proti domu.

„Potem naj se razidejo,“ je določno končal Kranjčev France naš razgovor.

Na cesti sta nas došla Mejačev Lojze in Mlakarjev Martin, dva Orla z dušo in telesom, dva pevca — dva škranjčka.

„Hoj, Bog živi, brata, odkod pa?“ popraša Joža.

„V llovki so imeli akademijo, pa sva šla gledat. Dobro so naredili“, sta hvalila.

Pa smo šli skupaj. Gore so ugasnile, iz gozdov je vstajal mrak, v vasi se je semintja zasvetilo okno. Harmonike v Šprajcar-

jevi gostilni so še vedno hreščale: nntata, nntata . . .

Preden smo se razšli, smo zapeli sredi vasi, tiho in pritajeno, kot bi prihajala pesem iz velikih dalj ali brezdanjih srčnih globin:

Polje, kdo bo tebe ljubil,
kadar jaz bom v grobu spal?

Lahno se je zlivala pesem v večerni mrak, pri Zaletelu so se odprla večna vrata

in pri Mlakarju so se na oknu razmaknili nagelji.

„Ljubil žar me bo pomladni,
ki nad mano bo sijal.“

„Bog živi, fantje, lahko noč! V torek zvečer se vidimo,“ je pozdravil Joža.

„Bog živi, Joža,“ je odgovorilo v zboru.
(Konec).

***

Prepoved alkohola je največja pridobitev, ki smo jo izvojevali v 1000 letih.

(Ravnatelj trgovske akademije v Brooklinu).

Orlovska godba v Toplicah pri Novem mestu.

ORLOVSKI POROČEVALEC

V francoskih mladinskih zvezah pričakujejo, da jim bodo dobre voditelje vzgojila tri sredstva: študijski odseki, pogosto sv. obhajilo in duhovne vaje. Teh sredstev se tudi v vedno večji meri poslužujejo. Veliko skrb obračajo tudi na krščansko vzgojo oziroma vpliv na vojake. — Avantgarde du Rhin (alzaška podzveza) upa, da bo zbrala na svoji 25letnici 6. — 8. avg. v Salestat-u 8000 telovadcev (všteti so gosti), dasi ozemlje te podzveze ni dosti večje kakor Slovenija. — Mednarodni nastop kat. telovadcev 21. in 22. julija v Parizu (okoli 30.000) se bo vršil na Champ de Mars. — 23. in 24. julija bo zborovanje voditeljev o vprašanih ženske organizacije, nogometu, atletiki itd. — Mednarodna unija katol. telov. zvez imela 25. febr. letni občni zbor. Zastopane so bile: Francija, Belgija, Nizozemska, Švica, Italija, češkoslovaški in jugoslovanski Orel. — Že za l. 1922. v Rimu sklenjene tekme so zopet odložili na l. 1925. Iz zanimivih poročil in sklepov unije posnemamo: Nizozemci, ki goje strastno nogomet, imajo v svoji zvezi 2 podzvezi (telovadsko in nogometno), 242 okrožij s 703 društvi in 6703 člani; bore se s težavo proti premoči na-

sprotnikov (socialisti in liberalci) vsled pasivnosti starejše duhovščine. Francoska zveza že presega 300.000 članov in bo v kratkem najmočnejša telesnovzgojna zveza Francije. Belgijci štejejo 12.000 članov; razširja se zlasti ženska organizacija, ki priredi letos samo ženski nastop. Italijani imajo 300 društev, ki so v ozki zvezi s splošno zvezo za fante (slično Mladeniški zvezi na Štajerskem). Svičarji organizirajo svojo zvezo v treh delih (telovadni, športni in turistovski) člani so Nemci, Francozi in Italijani; naslonjeni so čisto na cerkveno organizacijo, ker brez duhovščine ne gre naprej. Francozom so na tem občnem zboru tudi dopovedali, da je treba respektirati druge narodnosti kot enakovredne v prostovoljni zvezi (v Brnu so hoteli imeti neutemeljeno prednost pred Belgijci). O Sokolu so v romanskih deželah že dobro informirani; pri vsej simpatiji do Slovanov zametajo brezversko stališče sokolstva in se ne dajo več slepiti. Avstrijski katol. telovadci so prosili za sprejem. Zanje so nastopili Italijani, proti Francozi in Belgijci; sprejem se je zaenkrat še odgojil. Za predsednika unije je bil zopet izvoljen g. Kerchove, I. namestnik je

dr. Micheaux, II. izvoli češkoslov. Orel, ki je dobil tudi nalogo, da pridobi za unijo Poljake in odloči glede sprejema Avstrijev. — V 3. štev. »Orla« naveden sklep mednarodne unije, da priredi svoj nastop s tekmami 1. 1924. v Ljubljani, ni točen, ker se bo ta nastop vršil pozneje.

Iz statistike čl. Orla za 1. 1922.: 998 odsekov, in sicer v Avstriji 6, na Češkem 246, Moravsko in Šlezija 597, Slovaška 149; članov je približno 70.000, naraščaja 30.000 (obeh spolov). Duhovne vaje je imelo 349 odsekov, predavanj je bilo 4689, knjižnic imajo 296, iger so imeli 1870, Orla plačajo 4505 iztisov, naraščajnske Kvetje Mladi 5183, Čebelic je 247, petje goji 461 odsekov, godb 70, fanfar 51, skioptikov 29, 4 kino. — Č. O. S. razpisuje razgovor o katoliški telesni vzgoji na podlagi znanstvenih predavanj: telesna vzgoja s stališča zdravstva, vere, telovadni sestavi, sport, skautstvo, načela orlovske moške in ženske telovadbe. K sodelovanju smo povabljeni tudi jugoslovanski Orli. To važno delo bo končano šele 1. 1925. — Letos organizirajo Orla med Rusini čl. republike. — V seji 28. februarja so sklenili, da se iz pravil Orla izpusti »češkoslovaški«; član Orla more biti vsak krščansko zavedni Slovan; češki, slovaški in rusinski jezik so v Orlu enakovrni; orlovski znak ne bo imel nobenega napisa. — Občni zbor Č. O. S. za 1. 1923. bo 1. maja v Brnu. — Čeških soc. dem. telovadcev je 27% odpadlo od vere. — Orel na Dunaju ima v 6 odsekih 918 članstva. — Orlovsko »župa dr. J. Ev Kreka« izdaja že II. leto svoj »Vestnik« v obsegu ene tretjine naše »Mladosti«. Po vsebini prinaša vsaka mesečna številka par vzgojnih člankov, oznanila župe, vesti okrožij in odsekov ter inserate. — Na Češkoslovaškem so našli 5684 srednješolskih dijakov brez vere, od teh 5593 Čehov.

Priprave za katol. shod moramo najbolj podpirati zavedni organizirani katoličani. Čim bolj in višje se kdo ceni kot katoličan, toliko bolj poštenovalno in vneto mora sodelovati pri vseh delih, ki so potrebna, da bo katol. shod sijajno uspel in koristil našim idealom.

Nemški strokovnjaki iščejo novih poti in načinov za ureditev današnjim razmeram in potrebam odgovarjajoče telesne vzgoje. Pri tem poudarjajo potrebo po enotnosti vseh človeških zmognosti: duševnih, čutilnih in telesnih, po neprisljani naravnosti in skladju med vajo in telesnim ritmom (valovanje v telesu vsled dihanja in utripanja srca). Delo na visoki šoli za telesno vzgojo in skušnje modernih šol (privatnih sistemov) obetajo važen napredek v smeri dviganja današnjega rodu v zdravše življenje. Tem uspehom bodo morale slediti tudi šole, telovadne in športne organizacije, ki imajo dolžnost da uvedejo in izvedejo vsako zdravo misel in obliko v svojem delokrogu. — Na Saškem ima večina krajev prostorna igrišča (travniki približno 200 x 270 m), ki so uspeh skupnega postopanja telovadnih in sportnih društev ter občinskih odborov. Tudi pri nas bo treba po tej poti iti, da preskrbimo mladini (vsaj v mestih in delavskih krajih) prostore za telovadbo, šport in igre. — Na občnem zboru zveze nemških športnih učiteljev v Berlinu 28. jan. so ti sklenili oglas na javnost, v katerem svare pred pogostimi javnimi nastopi, zahtevajo omejitve tekem za mladoletne in pravno vzgojo športnikov. — 13. nemški »Turnfest« v Monakovem (14. — 18. julija): člani tekmujejo v 12. boju, 10. boju na orodju (10 vaj), nemškem 6. boju, lahkoatletičnem 10. boju in v posameznih panogah, 36 — 40 letni v 1. atletičnem peteroboju, članice v 9. boju, v 10. boju na orodju, nemškem 4. boju in 1. atletičnih posameznih panogah. Pri skušnjah po okrožjih bodo preje izločili nesposobne in vadili

skupne proste vaje. Stroški nastopa so proračunjeni na 35.000.000 mark, (tečaj jar.). Sprevod (20.000 telovadcev in telovadk) bo korakal v dveh kolonah, ki se srečavata na več mestih in nazadnje vzporedno vkorakata na telovadišče. — V Berlinu nameravajo zgraditi umetno drsališče (palačo) 10.000 m² ledu, ki bi bilo v rabi celo leto, tudi v največji vročini. — Monatschrift für Turner, Spiel und Sport (Weidmann, Berlin SW 68) prinaša letos stalno prilogo s pregledom in podatki o potrebinah (orodju, obleki itd.), ki obsega zelo praktične nasvete ter informacije.

Goriški Slovenci so začeli izdajati »Naš čolnič«, glasilo prosvetnih društev. (Gorica, 1. št. za marec 1923). Ima tudi kôrt »telovadba«. Prosvetna zveza je priredila 15.—19. marca tečaj, ki ga je obiskalo 25 telovadcev in 15 telovadk; vaditelji so bili iz Idrije. Ob zaključku so priredili akademijo. Zastopanih je bilo 10 društev. »Naš čolnič« stane letos 6 lir, uredništvo je v Gorici, Via Orzoni 31. V zvezi je okrog 50 društev, razdeljenih na 9 okrožij in podzvezo v Trstu. Bog jim daj svoj blagoslov!

»Naš dom« (Celje hotel Beli vol stane letno 10 D) v št. 4 prinaša izpod peresa Stjepana Bariča, preds. Hrv. ljudske stranke, bivšega poslanca Jug. kluba, izvrsten opis nalog, dolžnosti in dela narodnih poslancev v skupščini. Tudi povest, potopis in pouk o ustanavljanju društev je zelo primeren. Ker Mladost ne more več zadostiti vsem izobraževalnim in vzgojnim potrebam Orlov, priporočam vsem odsekom tudi izven Stajerske, da si vsaj 1 izvod Našega Doma, glasila slovenske mladine, naroče in porabijo za fantovske večere. Urednik Mladosti. — Tudi »Prerod« mora imeti vsak odsek in seznanjati z njegove vsebine vse člane in vzgajati naraščaj v njegovem duhu. 2. št. 1923 na več mestih omenja Orla in Orlice. Poglejte vanj, kaj pravi o njih!

Čsl. orl. odseki so začeli z aprilom prirediti peš izlete (brez kroja, znak) v okolico k službi božji, ogledu kraja in redovnim vajam v večjem številu; pri tem se vadijo v dobrem korakanju in petju, goje spoznavanje in ljubezen do domovine ter bratstvo s sosedi. Često gredo na izlete vsi: člani članice in ves naraščaj (obvezno), podporni člani (neobvezno) v eni četi. Vzorna disciplina zna preprečiti vse nedostatke, razumno vodstvo pa gojiti vse prednosti teh izletov, ki vzgajajo vse sodelujoče v eno družino.

Hrvatski Sokol je s 3. št. 1923 postal glasilo Hrvat. sokol. saveza, ki izjavlja da se ni vedno zlagal z dosedanjim načinom in smerjo pisanja urednika dr. Milana Dečaka, ki je odstopil, ker ne mara nikake kontrole nad listom. Novi urednik je stari, odlični telovadni profesor in pisatelj dr. Fr. Bučar, ki deluje na izmirjenje med sprtimi jugosl. in hrvat. Sokoli na podlagi avtonomije sokolstva posameznih narodov. Kadar bo na političnem polju zmagala misel in volja avtonomije, se bo tudi sivi Sokol preuredil vzlic vsem sklepom in spisom o ujedinjenju, v zvezo avtonomnih Slovencev, Hrvatov in Srbov. Sokolska društva na hrvatskem ozemlju eno za drugim pristopajo v Hrv. sok. savez in se odločno bore za svoj inventar proti Jugosl. sok. savezu.

Poljski Sokol ima po 15 župah 603 društva s 70.000 članstva in 20.000 naraščaja. Na občnem zboru v Varšavi je bil stavljen predlog, da more postati član poljskega Sokola le Poljak kristjan.

Sokol — Orjuna. V sarajevskem »Narodu« piše star Sokol, da je Orjuna pritegnila že v vsakem sok. društvu večina članov, tudi vodilnih, v svoje vrste, da je Orjuna parazit sokolstva in bo Sokolu

več škodila nego vsi dosedanj napadi nasprotnikov. Toda vodilne osebnosti sokolstva pri nas na tak način podpirajo orjunstvo, da izgleda, kakor da je Sokol že izdavnaj tako zavzet za svobodomiselne interese v politiki, da se v vsakem slučaju in z vsakim sredstvom pusti izrabljati v obrambo svobodomiselnih idej in političnih ciljev, magari s kolum in bombo, če z drugim sredstvom ne more doseči uspeha. Pišejo in govore, da so za državo in narod vneti, pripravljajo pa se na požig narodnega imetja in pokolj lastnih državljanov in bratov. Zgled morale brez vere, vzlic njihovim geslom: vse za narod in državo; svoboda, enakost, bratstvo.

Novo taktiko v boju zoper »klerikalce« priporoča dr. Pestotnik, ki je s svojo »taktiko« posebno veliko pripomogel, da je prišlo do ustanovitve in razvoja Orla ter po vojni niso mogli dobroščrni ljudje skovati nanovo enotne organizacije. Slejkoprej je dr. P. proti zgolj molčecemu preziranju in za odkrit boj zoper »delovanje in udejstvovanje rimskega klerikalizma« t. j. »zoper one tajne sile in ovire, ki tlačijo naš polet k tlor in nam jemljejo jasen pogled v bodočnost«. Najbolj hud je na Marjine vrtce v samostanih in celo same Srbe in celokupno sokolstvo kliče na pomoč zoper »besno sovražno agitacijo nasprotnikov v učiliščih in cerkvah, v posebni resoluciji Fašistovsko preganjanje slovenske duhovščine v Primorju pripisuje Sok. Glasnik Vatikanu (t. j. papežu)! — Sokol ima med članstvom le eno petino telovadcev, med članicami eno tretjino telovadk. Članov šteje v Jugoslaviji 30.000, članic 9000, naraščaja skupno 20.000 v 405 društvih.

Snujmo knjižnice! V 2. šte. »Mladosti« je g. prof. Iv. Dolenc napisal članek o orlovskih dolžnostih do slovenske knjige, v katerem poziva kmečke, delavske in obrtniške fante naj pomagajo izobražencem, katerih večina danes ne zasluži poleg hrane niti za obleko, reševati slovensko kulturo, naloženo v knjigah, sebi in celoti v prid. V prvi vrsti povdarja dolžnost, da naj bodo Orli pionirji pri delu za Mohorjevo družbo in njene publikacije, da postane družba znova duševna vez, ki bo edini slovenski narod.

Mogoče, je članek izzvenel enemu ali drugemu izmed čitateljev kot nekaka reklama za družbo sv. Mohorja, toda stvar vendar ni taka. Čas je že bil, da se načne vprašanje v najbolj razširjenem mladinskem glasilu, v Mladosti. Vsak človek, posebno še mlad, stremi za višjo izobrazbo, ki jo najde pred vsem v knjigi. Knjig — tudi dobrih — imamo

Slovenci danes dosti na razpolago, toda so tako drage, da si jih zamore omisliti v večji meri samo redki izvoljenec, ki kaj čuti pod palcem in ki ima zanje veselje. Naš narod je po večini reven, zato obstoja tem hušja nevarnost, da njegova velika večina pozabi na knjigo ali se ji odreče vsled težkega gmotnega položaja. J. Kralj je napisal v »Zori« (22. let. str. 31.) sledeči pomembni stavek: »Naj ima narod še toliko šol, ako kmet in delavec malo ali nič ne čitata, postaneta analfabeta.« Bridka resnica je, da jih je med našimi odraslimi kmečkimi in delavskimi ljudmi, posebno moškimi, zelo mnogo, ki vso vojsko in po vojski razen političnih časopisov, niso prečitali niti ene poučne, gospodarske, strokovne ali leposlovne knjige, tudi tistih ne, ki so jih prejeli od družbe sv. Mohorja. J. Kralj popolnoma pravilno trdi, da ustvarja danes knjiga izobrazbo in upravičeno predlaga; »ne več po odstotkih analfabetov, ampak po številu knjig, ki jih letno povprečno prečita ljudstvo, naj bi se presojala izobrazba naroda«, le ta statistika bi bila zanesljiva.

Slovenci smo imeli pred vojsko po zaslugi nepozabnega dr. Kreka, ki je posvetil vse svoje moči ljudski prosveti, po vseh pokrajinah lepo razpredene knjižnice izobraževalnih društev. Vsako društvo je imelo svojo knjižnico, ki je izvrstno služila svojemu cilju. Danes pa nimamo več niti natančnega pregleda knjižnic, ki so se ohranile, kaj še-le, kako delujejo in se razvijajo. Prav redki so kraji, kjer se je ustanovila po vojski nanovo knjižnica, zelo veliko jih je pa, ki sploh niso obnovile svojega dela.

Orlovski odseki naj si postavijo v središče svojega dela skrb, da obnove življenje po naših izobraževalnih knjižnicah, oziroma, da poskrbe, da začno kamen na kamen graditi temelj izobraževalnim knjižnicam, brez katere ne sme biti niti enega odseka. V orlovskih odsekih je danes organizirana domala vsa poštena, idealna, slovenska kmečka in delavska mladina; ta mladina zaključuje po večini z ljudsko šolo svoje šolsko izobraževanje sploh in to se dogaja ravno v času, ko se prično v mladih bitjih najbolj razvijati glavne duševne sposobnosti. Da zasiguramo ljudskošolskemu delovanju trajen uspeh, dajmo mladini, ki je dovršila ljudsko šolo in ki se ne more šolsko nadalje izobraževati, v obliki izobraževalnih knjižnic priliko in prubodo, da si ohrani, okrepi in razširi to, kar si je pridobila v ljudski šoli.

J. T.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Po novem letu smo imeli dva poslovilna večera od treh bratov, ki so morali k vojakom. Na naših sestankih nastopajo bratje s kratkimi govori. 11. februarja smo priredili igro »Repoštev« in burko »Rudeči nosovi«. Ker je bil premal prostor, smo igro 18. febr. ponavljali in pridejali igro »Dva različna značaja«. Igralci so svoje vloge vsi prav dobro igrali. Na Jožefovo smo Orli in Orlice pri rani sv. maši imeli skupno sv. obhajilo. Orlov nas je bilo 22 v krojih. Popoldne po večernicah, smo pa priredili v čitalnici srečolov. Na Veliki petek in Veliko soboto smo pri Božjem grobu kot častna straža molili molitvene ure. Pri vstajenju smo nastopili vsi v krojih in tako pokazali, da se ne bojimo zmerjanja in sramotenja nasprotnikov. Mi gremo naprej, preko vseh ovir in zaprek, za našimi vzori in cilji. — I. P.

Bohinjska Bistrica. 18. marca smo imeli III. redni občni zbor našega odseka. Navzoča sta bila tudi zastopnika srenje Jesenice, brata Janko Slabe

in Biček. 19. marca pa smo imeli prvo skupno sv. obhajilo, katerega se je udeležilo 8 članov in 16 naraščajnikov v krojih. Tudi pri velikonočni procesiji smo nastopili. Ker imamo že precej krojev, (naraščajskih že čez 20) se bomo bolj pogosto prikazali na dan.

Celjsko okrožje. Na cvetno nedeljo so se vršile v Celju org. srenjske tekme našega okrožja. Niso še sicer izpadle povsem tako, kakor bi bilo želeli, vendar pa smem z zadovoljstvom ugotoviti, da je opazati napredek, posebno če se pomisli, da so bile te tekme razum petja čisto teoretične vsebine. Pohvalno omenjam odsek Št. Vid pri Planini, ki je splošno znan kot eden najagilnejših. Fantje se niso vstrašili štiriurne hoje do bližnje železniške postaje in pri izprašavanju so s točnimi odgovori pokazali, da so se pripravili resno na tekmo. Tudi Dobrna in Griže nista zaostajala za Št. Vidčani. Celjski odsek je s skoro polnoštevilno udeležbo podal dokaz, da je začel umevati pomen discipline

in da smemo od njega zopet pričakovati uspehov. Par odsekov pa še vedno životari in to celo taki, ki so bili že prvovrstni. Ti se morajo na vsak način poživiti. Okrožje jim bo skušalo dati prve pobude, tako da bodo pri prihodnjih tehničnih tekmah, ki se bodo vršile 13. maja v Celju, že dohiteli druge odseke. Prva skrb okrožja, kakor tudi posameznih odsekov mora biti, da bomo delali časti sebi in obenem O. P. ki nas je že imela zapisane — med najslabšimi. — ič.

Mengeš. Naš odsek je praznoval o sv. Jožefu svojo 15. letnico. Zjutraj smo prejeli sv. zakramente, popoldne ob 1/4 pa smo imeli telovadno akademijo. Br. predsednik je v govoru očrtal zgodovino odseka. Orliški krožek se je pri nas ustanovil l. 1920. Odsek je imel v 15 letih: odborovih sej 113, občnih zborov 11, nastopov doma 40, izletov 42. Članov je bilo okoli 265, doma so umrli 3 in v vojni jih je padlo 5. Predsednik je še vedno prvi, načelnikov je bilo pa 5. Sledila je telovadba članov, članic, naraščaja (obrti. in šol.) ter gojenk, skupaj 62. V splošno zadovoljnost so vsi telovadili vaje za l. 1923, brnske in vaditeljske iz l. 1921. Najlepše so bile skupinske vaje. Članice so poleg novih vaj izvajale vaje z loki in na petje; med temi je najbolj ugajal „Slepec“. Vse letošnje vaje so lepo izvajali na godbo za brnske članske vaje. Igrala je domača odsekoma že dobro znana Mengeška godba, ki je lansko leto sodelovala pri 12 prireditvah na Kranjskem in Stajerskem. Tudi letos jo bratskim odsekom priporočamo. K vojakom je poslal odsek 9 bratov, skoro vsi so v Macedoniji. Da bi si delali kratek čas, so pisali po tamburice, note in časopise. Bog živi!

Ig. Gorenc tč. preds.

Horjul. Orlovski odsek, kakor tudi orliški krožek sta pokazala s svojo telovadno akademijo 11. III, da sta se tudi v zimski seziji marljivo gibal. Nastop je otvoril domači g. župnik, ki je razložil pomen Orla, njegovega delovanja in namena. Naglašal je, da iz vrst telovadcev smemo pričakovati krepkih in značajnih mož. Akademija je obsegala 15 točk, med njimi vse proste vaje za l. 1923. Proste vaje članov za l. 1923. niso povsem ugajale; opaziti je bilo pri par članih nepravilno iztegnjene roke in premalo odsekane gibe. Isto velja za naraščaj. Trije člani so proizvajali simbolično prosto vajo po napevu „Mi smo Orli“; videlo se je, da so imeli premalo skupne vaje. (pri odsekovni prireditvi l. 1921. so jih boljše izvajali). Skupinske proste vaje so povsem ugajale, vkljub tesnemu prostoru. Viharen aplavz so žele Orlice z vajami: „Tri dobe Češke zemlje“. Gre jim pohvalno priznanje z ozirom na kratki čas priprave. Manj dobro so vadile proste vaje za l. 1923. (zlasti 3. in 4.). Deklamacije (članica, Orlič in Orličica) so napravile najlepši utis na občinstvo, le več govorniških kretenj bi bilo želeli. Nastopilo je 7 članov na bradljah, z eno predpisano in z dvema poljubnima vajama. Te vaje so pokazale velik napredek v orodni telovadbi, vendar pa je bilo opaziti utrujenost pri telovadcih (vsled prenaporne vaje zadnjega tedna). Zaključni govor je imel domači g. kaplan, ki je bodril brate k vztrajnosti in požrtvovalnosti priprave na katoliški shod, domačo odsekovo prireditev in tekme. Tudi občinstvo je pokazalo, da simpatizira z Orlom. Vsa čast odseku in krožku za časten nastop! Majske okrožne tekme so pred durmi; ali smo nanje že dosti pripravljene? Lansko leto smo odnesli l. častno diploma; ali jo bomo letos tudi? Brez truda in dela ne! Na delo in k složnosti! Zahrbno godrnjanje in prekljanje kvari le ugled odseku. — n.

Središče ob Dravi. (l. telovadna akademija orlovske mladine.) „Kadar začne človek gledati nazaj, kaj je že vse storil, takrat je — star. Mladina

mora gledati naprej, koliko dela je še čaka,“ tako je rekel svoj čas nesmrtni oče naroda dr. Krek. — Pojmujemo sicer te besede, a vendar dušo polnijo spomini na 12 letno delovanje našega Orla, od prvega izleta do danes, ko si je zgradil trdno gnezdo: Društveni dom s „Krekovo dvorano“ in novim gledališkim odrom. Trditi smemo, da je bilo vse dosedanje življenje našega Orla doba neumornega dela in žrtev, doba „truda in znoja“. Neštetokrat je donela iz naših grl prelepa orlovska himna, v vseh težkih in veselih urah smo se z njo navduševali za vzvišene vzore v trdnem prepričanju, da „z nebe višave Orla bo sila krivdo in sužnost razbila vsekdar“, a menda nikdar je nismo izpeli s tako vnetimi čustvi kakor ob otvoritvi l. telovadne akademije. Da, v „trudu in znoju“ smo dosegli, kar smo vsi tako dolgo in srčno želeli — prostore, kjer lahko razvijamo telesne in duševne moči do vsestransko lepих uspehov. Tekom dveh mesecev je akademija že četrta prireditev. Vse so zahtevale od vseh izredne požrtvovalnosti z ozirom na kratek čas priprave. Telovadci pa so zastavili vse svoje sile, da bi čim lepše uspela prva akademija, ki je v resnici bila krona ostalih prireditvam. Celo zagrizeni nasprotniki se pohvalno izražajo o našem delu. Ljudstvo živi v prepričanju, da smo nasprotnike pustili daleč za seboj. Spored je bil razdeljen v 4 pestre skupine (skupno 18 točk). Z jasno in odločno besedo je preds. br. Janko Štamberger kratko označil: kaj je Orel in kako velikopotezno je njegovo delo. Vse telovadne točke so člani, članice in obojni naraščaj izvajali točno; tudi deklamacije so bile dovršeno prednašane. Orodni telovadci, dasi še mladi, so želi dovolj pohvale, (le žal, da se je najboljši dva dni prej ponesrečil pri vežbanju na drogu in mu kljub tolikim žrtvam ni bilo mogoče nastopiti). Občinstvu so najbolj ugajale orliške vaje: „Tri dobe češke zemlje“ in skupinske vaje članov. Bratje, sestre! Niso sicer številne naše vrste, a kakor dosedaj, ostanimo tudi v bodoče zvesti orlovskim načelom, ki so nas vodila do teh lepих uspehov. Da pa se bomo dvigali vedno višje —

„za moč prosimo Boga, —

za močno telo, še močnejše srce,

da močno ostane sred' naših vojska,

za druge mehko, trdó pa — za se! — Bog živi!

M. C.

(Častitam k dovršitvi doma, požrtvovalnosti članov in članic, dopisnici pa k lepemu, vzornemu dopisu! Urednik.)

Naklo. Ni se še bralo v Mladosti o našem odseku, zato Vam tukaj opišem naše delovanje in življenje. Naš Orel je tako nekako srednje velik, v njem živi in dela 13 članov (10 telovadcev in 3 starešine). Telovadne ure imamo vsak torek zvečer 2 uri, k telovadbi prihajajo navadno vsi. Vadi nas br. Val. Križaj z vso vno in mu gre vsa čast. Fantovske večere imamo vsak četrtek zvečer 2 uri. Na teh nam č. g. kaplan J. Šimenc razlagajo Zlato knjigo, Poslovnik in Odbornik. V poletnem času bomo imeli samo v četrtrkih zvečer 2 uri: pol ure telovadbo, 1 uro fantovski večer in pol ure petje iz orlovske pesmarice. Na belo nedeljo smo imeli zelo živahen notranji nastop, ki je bil vkljub slabemu vremenu dobro obiskan; ob koncu se je ljudstvo prav navdušeno razšlo na svoje domove. Nižjega naraščaja imamo 15, telovadijo ob nedeljah popoldne. „Orliča“ imamo naročenega 30 izvodov. Pripravljamo se tudi prav pridno na katoliški shod v Ljubljani. Vadimo se v petju, prostih in redovnih vajah, tako da bo nas nakliških Orlov Ljubljana vesela. — P. P.

Skoplje. Pozdrav slovenskih bratov Orlov iz Skoplja, kateri žalujemo po naših katoliških društvih in telovadnicah, vsem br. Orlom in s. Orlicam. Za-

pusiti smo morali našo krasno slovensko domovino in oditi v dalino Macedonijo. Dragi bratje Orli! Tu nas je veliko Orlov, ki se spominjamo na oni srečni čas, ko smo bili še doma in hodili k telovadbi, ter sploh sodelovali pri vsem delu za Orla. Mislili smo, da bomo za Veliko noč še doma, a so nas preje poklicali v vojaški stan. Tudi tukaj pri vojakih telovadimo na drogu in na bradlji. Zelo nam koristi, kar smo se naučili v naših orlovskih telovadnicah. Če Bog da, da pridemo srečno domov, bomo zopet radi zahajali v naše telovadnice. Tudi za našo bodočo telovadbo (tabor) v Ljubljani se bomo dobro zavzeli, da nas bo veliko nastopilo.

Tu mislijo, da smo mi Sokoli, pa nismo in nočemo biti nikdar, dokler nas nosi zemlja. Vsem bratom in sestram želimo vesele praznike in pa dosti pirhovi! Le ponosno na plan z našimi kroji in znaki. Ni treba bati naših nasprotnikov, saj se jih tudi mi ne bojimo:

„Orel zre mirno v sinje višave, strele in gromi ga ne plaše.“ Jakob Uršič in Valentin Čretnik.

Leskovec pri Krškem. Orli v Leskovcu smo 11. marca priredili telovadno akademijo, ki je obsegala 16 točk (7 telovadnih in 5 pevskih, 2 deklamaciji in 2 govora). Krasno smo izvajali proste vaje 1. 1922., še boljše so bile za 1. 1923; ravno tako Orlice in naraščaj. Največji utis so napravile skupinske vaje, ki so jih izvajali z največjo izurjenostjo. Ker je bilo premalo prostora, je veliko občinstva odšlo. Na dan sv. Jožefa smo imeli skupno sv. obhajilo, popoldne smo pa na zahtevo občinstva morali akademijo ponoviti. Tako smo pokazali, da nismo hodili zastoj v društvene prostore, medtem ko so drugi Bogu kradli čas, sebi pa denar. Zatorej — kar je poštenih fantov in deklet — vsi pod orlovsko peruto! A. R. in A. L.

Bogojina (Prekmurje). Naš odsek je v 3. letu svojega obstoja imel vsak teden po en fantovski večer. Bilo je zbranih 25 do 30 fantov. Večeri so se vršili vselej v največji pozornosti in v najlepšem

redu. Br. tajnik je vselej prečital seznam članov, potem pa smo čitali kake knjige iz lastne knjižnice ali časopis, največkrat pa smo brali Zlato knjigo in Poslovnik ter ga razložili. Tudi nam je mnogokrat kateri izmed nas predaval koristne in zanimive stvari, zlasti br. Baša, visokošolec.

Kaj pa naj pravim o telovadbi? Ne morem reči, da nam ni mar telovadba, marveč nas zelo veseli. Toda, kakor hitro priklama zima, moramo vso telovadbo obesiti na klin do spomladi, ker ni dvorane, ni telovadnice. Upamo, da kmalu bo! Spomlad tudi nam kliče „Mladenič, rečem ti, vstani!“

Zdravko. (Po Veliki noči so imeli duhovne vaje bogojinski Orli. Kdaj začno bratje, ki so se vrnili od vojakov, zopet delati v odseku? Ali bomo mogli jeseni že videti kaj orodja in gradiva za orlovski dom? — Urednik.)

Kropa. 29. aprila je nastopila pri nas srenja (Kropa, Kamnagorica, Radovljica) z akademijo. Spored je obsegal poleg prostih vaj članov, članic in naraščaja (oboje moškega) tudi vaje na drogu in bradlji, skupine, boks, simbolične proste in skupinsko telovadno igro „Mladi vojaki“. Vaje je spremljal domač orkester „Zvezda“. Udeležba je bila dovoljna, le več zunanjih gostov smo pričakovali. Zastopnik O. P. br. J. Hafner je v govoru naglašal, da so danes tudi tisti, ki so se preje 10 let branili Orla, zdaj veseli in zadovoljni, ko vidijo lepe uspehe njegovega dela in pozval navzoče, naj v prid sebi ljudstvu in domovini podpirajo Orla in njegove voditelje. Najbolj so dopadli nastopi naraščaja, ki je še izpolnil Mlade vojake, z vajami z puško in je krasno v zboru deklamiral Makabejske brate (dosti bolje kakor na akademiji v Unionu v marcu!). Orel bo tekom let ustvaril v Kropi nov, boljši rod — tako je sodil rojak, ki pozna razmere zadnjih 30 let, po tej akademiji. Tudi vaje na drogu (Kropa), na bradlji (K. gorica) in Orlice (Radovljica) so zelo zadovoljila.

Sestri Č. — i. Vaš dopis je menda najboljši izmed vseh dopisov, kar jih je po vojni dobil v roke urednik. In to po obliki in vsebini. Če bi vsak odsek in krožek vsako leto le dvakrat poslal Mladosti tako dober in lep dopis, bi se za Mladost trgali ne le Orli in Orlice, ampak tudi drugi ljudje. Zdaj, ko ste v obliki izredne pohvale zavžila to okrepčilo, boste lažje prenesla sodbo o Vaši zadnji pesnitvi: po vsebini je lepa, le presplošna; po obliki vsakdanje uglajena, a rime trgajo v ušesih. Imate talent od Boga; poskušajte dalje! Morda — mi to iskreno želimo — bo Mladost po 1. 1924. polna Vaših pesmi. Študirajte priznane pesnike, pili svoje prvence, poskušajte vedno znova in — uspeh ne more izostati! „Naprej — navzgor, za venec zmage nestrohljivi!“

Bratu I. K. „Mladost“ rabi pesmi! Rada bi ustregla odsekom z dobrimi primernimi deklamacijami. Toda — ni vsak pesnik, in mnogi pesniki v srcu in po občutkih ne najdejo pravih besed, primerne oblike, da bi postali pravi mojstri peresa. Nekaterim študij in vaja pomagata na konja (Pegaz mu pravijo, ki nosi pesnike, in peruti ima, da frče na njem po višavah nad vsakdanjostjo, „k božjemu solncu“), če imajo prirojeni dar pesništva. Drugi smrtniki moramo odnehati, sicer — smo le „za smeh in kratak čas.“

Ti poješ:

Bratje moji, moja sreča, ste le Vi,
Bratje moji, moja radost, ste le Vi,

pa veselje, bratje moji, najdem le pri Vas,
Moje misli vedno se mude pri Vas.

Potem pa pridigaš kakor dušni pastir. Verjamem, potrebni smo pridig; le v Mladosti, in še celo v pesmi, bi raje slišali kaj družega, ali vsaj v drugi obliki, če že mora biti pridiga! Vendar — poskušaj, morda bo tudi Tvoje pero zadelo ob pravo struno! Takrat bodo veseli ne le bralci, ampak tudi — Tvoj kritik.

J. L. Brate, tvoj spis bo tiskan takoj, ko bo zanj prostor najden. Ne bo to morda o sv. Nikoli, ampak — nekateri čakajo že pol leta, eden že celo leto! Saj veš, taki berači že zdavnaj nismo, da bi morali sproti cukati znanca za rokav, naj vendar za božjo voljo kaj napišejo za našo ljubo Mladost. Celotni smo že in visoki, včasih se kar napihnemo in pravimo, da za naše fante in tudi dekleta, (no, vsaj za tiste, ki se kaj zmenijo za Mladost!) ni vse dobro, ampak hočemo nekaj „ekstra“, če že morajo plačati mesečno kar 10 K. In k najimnitnejšim gospodom hodimo po dobre svete in spise, tuhtamo noč in dan, pa kritično izbiramo, kaj bomo pustili tiskati. Kajti, včasih so bili možje bolj čislani in imenitni, danes pa se vse laska fantom in dekletom, ki so „cvet naroda“, „up bodočnosti“ itd. (da ne porečete: nove litanijske dela!) Torej, brate, „čimprej“, ker je treba važne in potrebne zadeve večkrat omenjati. Tvoj spis pa zadeva take reči, ki so nekaterim bratom zelo potrebne.

Urednik.

Erman & Arhar

mizarstvo

Št. Vid nad Ljubljano 4

Priporočava se za vsa-
kovrstna stavbna in po-
hištvena dela.

Načrti, proračuni brez-
plačno.

Stalna zaloga pohištva.

Cene nizke.

Postrežba točna.

Najboljša in najsigurnejša prilika za
štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6, pritličje
v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko
cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem
računu in jih obrestuje po

5%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak
vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih
5 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice
na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem
novembra 1. 1922 nad 110 milijonov kron. — Rezervni
zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D. PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh
vrst čevljev (posebej za
telovadne čevlje) in
gamaš v LJUBLJANI.

Kdor hoče postati član

Prvega delavskega konsumnega društva

naj se prijavi v **poslovodstvu v Ljubljani** —
Kongresni trg 2 ali pa v kateri izmed poslovalnic, i. s.:

Dunajska cesta št. 36,	Ruše,
Zaloška cesta št. 15,	Brezno, *
Celovška cesta št. 1,	Prevalje,
Vič-Glince št. 214,	Mežica,
Svetje-Medvode	Črna,
Škofja Loka,	Bloke-Podvelki vrh,
Kranj,	Bloke-Nova vas,
Križe pri Tržiču,	Novo selo pri Koč.,
Tržič na Gor.,	Ljutomer,
Domžale,	Štruge,
Mengeš,	Dev. Mar. v Polju,
Šmartno pri Litiji,	Št. Janž, Dolenjsko,
Sv. Križ pri Litiji,	Karmel,
Trbovlje,	Jagnjenica,
Poljčane,	Semič,
Makole,	Sv. Križ pri Kostanj.,
Maribor,	Cerklje na Dolenj.
Študenti pri Marib.,	

Orli!

Zavarujte svoje življenje, po-
slopja in premičnine le pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani Dunajska c. 17

PODRUŽNICE: Celje, Breg 33;
Zagreb, Pejačevićev trg 15; Sara-
jevo, Vrbanja ulica 4.

„Mladost“, glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 1. v mesecu. — List izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna O. P.). — Tiska tiskarna „Tiskovnega društva v Kranju“. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Jožko Lindič.

Naroča se pri upravništvu „Mladosti“ (Ljubljana, Ljudski dom). Stane: za člane (skupaj s članarino Podzveze) **mesečno 2·50 Din** (pri skupni pošiljati na odseke), za vse naročnike, ki jo dobijo na svoj naslov: **letno 30·— Din**. Posamezna številka stane **2·50 Din**. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

Dopise je treba pošiljati na urednika, ne na upravništvo. Dopisi, ki pridejo uredniku v roke po 10. v mesecu, se odlože za prihodnjo številko.

Inserate sprejema upravništvo.

Naročajte naše časopise:

„Slovenec“ „Domoljub“ „Bogoljub“

najboljši slovenski dnevnik.	najbolj razširjen slovenski	prvi slov. nabožni mesečnik,
Mesečna naročnina Din 12·—	tednik. Polletna naročnina	glasilo Marijinih družb. Pol-
	Din 12·—	letna naročnina Din 7·—

Naslov za naročila:

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

Društvena nabavna zadruga.

Blago za kroje:

Sukno m po	Din 185·—
Fin rjav klot za podlogo	
m po	60·—
Trdo platno za podlogo	
pri zurki po	17·—
Ruš, navadni po	19·50
Ruš, fini po	23·—
Ruš, najfinejši po	26·—
Rdeče volneno blago po	115·—
najfinejše po	123·—
Čepice volnene po	24·—
Usnjati pasovi po	37·50

Telovadna obleka:

Telovadne hlače po	Din 125·—
pri naročilu najmanj	
10 kosov so po	120·—
Telovadne majice št. 2 po	32·—
„ „ „ „ 3 „ „	36·—
„ „ „ „ 4 „ „	40·—
Telovadni čevlji	85·50

Dalje priporočamo:

Valaške (orlovske sprehajalne	
palice) po	Din 20·—
Kravate za naraščaj po	10·—

Vse proti takojšnjemu ozir. predhodnemu plačilu!